

Öppna geodata för digitalt samhällsbyggande!

Sverige står inför mycket omfattande investeringar i bostäder, vägar och spårbunden trafik. Åtskilliga miljarder kronor har investerats i databaser med fastighetsinformation och geodata utan att det gett tillräckliga samhällsekonomiska effekter. Branschen behöver nu samlas kring öppna geodata och nya digitala lösningar för att förenkla och effektivisera processer för planering, plangennomförande och byggande.

Av: Lennart Sjögren, t.f. ordförande i ULI Geoforums styrelse, lennart.sjogren@gavlenet.se

De närmaste 10 åren kommer sannolikt över 2 000 miljarder kronor att investeras i nya bostäder, andra byggnader, vägar och järnvägar. Bristen på bostäder och effektiva transportvägar påverkar tillväxt och att landets konkurrenskraft försämras. Under de senaste åren har problemen på bostadsmarknaden sysselsatt ett stort antal utredningar. En analys av alla utredningar visar att fokus ligger helt på juridik och ekonomiska styrmedel. Inget av de 100 förslagen från näringslivet har tagit upp digitaliseringens möjligheter att förenkla och effektivisera samhällsbyggandets olika processer.

Regeringen gav Statskontoret 2013 i uppdrag att titta på statliga styrmedel för utveckling av en sammanhållen digital planprocess. Statskontoret redovisade i rapporten -Från analog till digital -Insatser för att främja en digital planprocess- att en digital planprocess innebär vinster för såväl kommunerna och staten som för allmänheten och exploatörerna. Statskontoret beskrev i rapporten att fri tillgång till geodata skulle påverka samhällsbyggnadsprocessen positivt och föreslog att förutsättningarna för att göra offentliga geodata till-

gängliga kostnadsfritt borde utredas.

Lantmäteriet har under 2015, inom ramen för gällande finansieringsmodell, tillgängliggjort geodata ner till en skala på 1:50 000, en enkel höjdmödel och en enkel positioneringstjänst med meternoggrannhet. Lantmäteriet har i regleringsbrevet för 2016 fått uppdraget att kartlägga nyttor och kostnader för öppna data, både för redan genomförda satsningar och för den satsning som föreslås i budgetunderlaget för 2016–2018. Vidare har lantmäteriet i början av detta år föreslagit regeringen att grundläggande geografiska data bör göras tillgängliga som öppna geodata för att stimulera utvecklingen inom offentlig och privat sektor.

Landets kommuner förbereder också införandet av öppna geodata. Som ett led i beslutsfattandet har branschorganisationen ULI Geoforum tagit fram ett informations- och utbildningsmaterial. ULI Geoforum genomför under 2016 en studie av samhällsekonomiska effekter av öppna geodata i Sverige. Syftet med studien är att förse beslutsfattare på nationell, regional och lokal nivå med kunskap och fakta som ökar

insikten och förståelsen för potentialen med öppna geodata. Studien kommer att utreda och belysa:

- hur öppna geodata påverkar ekonomi och innovationer för den offentliga sektorn
- hur den privata sektorns omsättning och affärsmodeller påverkas av öppna geodata
- hur planering, plangennomförande och byggande påverkas.

För att uppnå den maximala samhällsnyttan av en digital planprocess behövs tillgång till öppna geodata. Regeringens uppdrag till lantmäteriet att under 2016–2018 i nära samarbete med Boverket främja digital förnyelse genom att tillgängliggöra information i samhällsbyggnadsprocessen pekar tydligt på behoven av öppna geodata.

Idag står vi inför möjligheten att relativt snabbt införa öppna geodata och att digitalisera alla processer inom planering och byggande. Genom ökad och förstärkt samverkan mellan staten, kommunerna och näringslivet finns nu inom räckhåll lösningar på problemen med utdragna processer och långa handläggningstider.

Studie av samhällsekonomiska effekter av öppna geodata

Branschorganisationen inom geodataområdet, ULI Geoforum, vill ge beslutsfattare i offentlig och privat verksamhet bra beslutsunderlag till vägval för att göra geodata fritt tillgängliga. ULI Geoforum har därför initierat en studie av samhällsekonomiska effekter av öppna geodata i Sverige.

– Det här blir den första svenska studien av vad vidareutnyttjande av öppna geodata kan ge för samhällsekonomiska effekter, säger Susanne Nellemann Ek, vd och kanslichef för branschorganisationen ULI Geoforum.

När kommuner och myndigheter öppnar upp sina geodata, får fler aktörer tillgång till intressanta data och kan skapa fler och bättre tjänster som baseras på dessa data.

Syftet med studien är att förse beslutsfattare på nationell, regional och lokal nivå med kunskap och fakta som ökar insikten och förståelsen för potentialen med öppna data, i detta fall öppna geodata. Målet med studien är att beräkna kostnader och nyttor med tillgängliggörande av geodata som öppen data. Studien genomförs i samarbete med forskare vid Stockholms handelshögskola. ULI Geoforum har fått medel till studien av Vinnova för att finansiera forskning som ger svar på vad den samhällsekonomiska nyttan är.

Vi ser mycket fram emot att berätta om resultaten framåt hösten 2016.

Har du frågor eller vill medverka på något sätt - kontakta Susanne Nellemann Ek, vd och kanslichef på ULI Geoforum Susanne@uli-geoforum.se telefon 073 -115 113